

Schelde

nieuwsbrief

IN DIT NUMMER

GROENE LONG VLAKBIJ HET GEÏNDUSTRIALISEERDE ANTWERPEN

Het brakke Scheldewater maakt (intensieve) landbouw in het overstromingsgebied onmogelijk. Het gebied biedt wel kansen voor natuur en recreatie. **pag. 4**

INRICHTEN OVERSTROMINGS- GEBIED IS MEER DAN EEN PLAN TEKENEN

Er komt heel wat kijken bij het realiseren van het GOG-KBR. Vooral een goede communicatie is geboden; de bevolking kijkt immers kritisch toe. **pag. 6**

RUBRIEKEN

Inspiratiebron Schelde: een gedicht van Willem Persoon **pag. 3**

ScheldeNieuws **pag. 5**

Scheldemonitor: stormvloeden te Antwerpen **pag. 7**

Wonen en werken aan de Schelde: Overstroming te Rupelmonde **pag. 8**

Kansen voor veiligheid, recreatie en natuur Ruimte voor de Schelde

Vlaanderen richt de volgende jaren de polders langs de Schelde bij Kruibeke-Bazel-Rupelmonde in als een gecontroleerd overstromingsgebied. De polders, zo'n 600 ha groot, zijn als grotendeels onbewoond laaggelegen landgedeelte langs de Schelde – een tiental kilometer stroomopwaarts van Antwerpen – uiterst geschikt voor waterberging bij te hoge waterstanden. De inrichting van deze polders past in het herziene Sigmaplan en in de Langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium. Het is het eerste overstromingsgebied in het Zeescheldebekken dat als natuurontwikkelingsgebied wordt ingericht. Als het overstromingsgebied volledig is gerealiseerd, heeft Vlaanderen er een groene long bij, vlak bij het industriële en dichtbevolkte Antwerpen.

Het Sigmaplan kwam tot stand na de stormvloed van 1976. Grote delen van Vlaanderen stonden onder water, met enorme materiële en morele schade tot gevolg. De regering besliste toen dat het

Zandzakken te Rupelmonde: verleden tijd?

Zeescheldebekken een beveiliging tegen een stormvloed met een kans op voorkomen van 1 in 10.000 jaar moest krijgen. Het oorspronkelijke Sigmaplan omvatte drie delen: een algemene verhoging en ver-

zwaring van alle dijken en waterkeringen, het aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden (GOG's) en het bouwen van een stormvloedkering ter hoogte van Oosterweel, stroomafwaarts Antwerpen dus.

INTEGRALER

Na studies werden dertien ruimtes voorzien als GOG's. Eén ervan, het grootste, bestaat uit de polders van Kruibeke, Bazel en Rupelmonde. Het is het enige gecontroleerd overstromingsgebied van het oorspronkelijke Sigmaplan dat nog moet worden gerealiseerd. Van de geplande dijkversterking is reeds 75 procent gerealiseerd. In 1985 werd beslist om de bouw van de stormvloedkering om budgettaire redenen uit te stellen. Inmiddels is het Sigmaplan in het kader van een meer integrale benadering van de rivier bijgestuurd. Hierin staat de

SPECIALE EDITIE

Deze Schelde Nieuwsbrief is volledig gewijd aan het zogenoemde gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) dat Vlaanderen langs de Schelde bij Kruibeke, Bazel en Rupelmonde gaat inrichten. Met dit project verkleint Vlaanderen het risico op overstromingen langs de Schelde en doet tegelijk aan natuurontwikkeling. Het GOG past in de Langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium waarin Nederland en Vlaanderen het beeld van de Schelde tegen 2030 bepalen, met de nadruk op toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid. Het combineren van de aspecten veiligheid en natuurlijkheid zal ook in Nederland in de toekomst vaak aan de orde zijn. Deze 'special' bekijkt alvast hoe Vlaanderen deze twee aspecten in één project verwerkt, en geeft een stand van zaken rond het geplande GOG. Naast onze abonnees ontvangen ook de bewoners in de directe omgeving van dit overstromingsgebied deze speciale nieuwsbrief.

de, een eeuwenoud gebied waarmee de lokale bevolking een sterke emotionele band heeft. Het project ligt dus gevoelig, te meer omdat het voor het algemeen belang is en men voor zichzelf op korte termijn geen winst ziet: het zogenaamde NIMBY-effect (not in my backyard),” vervolgt Corinne.

INFORMATIE

De belanghebbenden worden via verschillende kanalen geïnformeerd. Via een eerste nieuwsbrief konden de lezers met een antwoordkaart een informatiepakket aanvragen en specifieke vragen stellen. Het informatiepakket bestaat uit een brochure met gedetailleerde informatie over de aanleg van het overstromingsgebied, een handige wegwijsfolder met onder meer de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het project en informatie van de afdeling Natuur over de inrichting van de polders als een vrij toegankelijk natuurgebied. In Krui-beke vond reeds een informatieavond plaats voor de lokale milieu- en natuurrad, waarbij uitgegaan is van door de raad opgegeven vragen. Ook voor de landbouworganisaties is een informatieavond georganiseerd. Met de pers en het gemeentebestuur van Krui-beke bezochten de afdelingen Zeeschelde en Natuur de Millingerwaard in Nederland, een uiterwaardengebied dat qua inrichting als voorbeeld voor

het GOG-KBR kan dienen. Voor de verschillende doelgroepen volgen nog specifieke informatievergaderingen. Er worden verder geregeld nieuwsbrieven uitgegeven. Er staan verschillende workshops op het programma, alsook een excursie naar het werkgebied. Voor de plaatselijke scholen worden lesbrieven ontwikkeld.

DRAAGVLAK?

Corinne Souwer: “Mensen houden nu eenmaal niet van

veranderingen. Men begint nu te beseffen dat het overstromingsgebied er zal komen. De lokale bevolking reageert hierop met een zekere gelatenheid vanuit de pragmatische gedachte: ‘Als het overstromingsgebied er dan toch komt, laten we er dan voor Krui-beke het beste van maken door onze medewerking te verlenen.’ Er is echter nog een lange weg af te leggen naar een echt maatschappelijk draagvlak.”

hieldemonitor vloed in Antwerpen

Het Sigmaplan moet het Zeescheldebekken beveiligen tegen de toenemende dreiging van stormtijden vanuit de Noordzee. Inderdaad, de kans op stormvloed nam de jongste decennia toe.

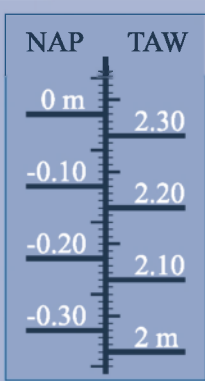
We spreken van een stormtij (of stormvloed) als de Schelde in Antwerpen minstens een hoogwaterstand van 6,60 m TAW haalt. De grafiek toont dat het aantal hoogwaterstanden, waarbij het waterpeil 6,50 m TAW in Antwerpen

Aantal hoogwaterstanden met een waterpeil hoger dan 6,50 m TAW in Antwerpen per decennium.
(bron: Administratie Waterwegen en Zeewezen, afdeling Maritieme Schelde)

TAW EN NAP

In België gebruikt men TAW (Tweede Algemene Waterpassing) als referentie voor het aanduiden van hoogten. In Nederland is NAP (Normaal Amsterdams Peil) de standaard. Voor het Scheldegebied geldt dat TAW 2.33 m lager is dan NAP.

overschrijdt, de jongste decennia sterk is toegenomen. Uit berekeningen blijkt dat de tijd golf steeds sterker het land indringt en zich met minder weerstand landinwaarts op de Westerschelde en Zeeschelde voortplant. Zo nam in Vlissingen de gemiddelde hoogwaterstand de voorbije eeuw met 33 cm toe. Aan de Belgisch-Nederlandse grens bedroeg deze verhoging bijna 50 cm, in Antwerpen 60 cm. De hoogwatergolf dringt forser en forser door, want in Dendermonde is de gemiddelde hoogwaterstand de voorbije eeuw met bijna 90 cm gestegen. Door de evolutie in de tijwerking en daaruit volgend de verhoging van de kans op stormtijden, is de onveiligheid in het Zeeschelde-bekken belangrijk toegenomen. Voor het laaggelegen Vlaanderen is het gevaar voor overstromingen latent aanwezig. De rivier opnieuw meer ruimte geven, in overstromingsgebieden bijvoorbeeld, is dan ook noodzakelijk om het veiligheidsprobleem op te lossen.